

Dobrogeni de elită

Victor Ivanovici

Născut la 24 august 1947, la Tulcea, România

Studii generale la Liceul Grec din București (1962-66) și universitare la Facultatea de Limbi Romane, Clasice și Orientale a Universității din București (1966-71). Specializare postuniversitară la Universitatea din Málaga (Spania): «Curso Superior de Filología Española», sub direcția profesorului Manuel Alvar, membru al Academiei Regale Spaniole (1987). Doctorat la Universitatea din Cluj (România), cu o teză despre opera lui Gabriel García Márquez (1993).

Între 1971-84 a predat literatura spaniolă și hispanică la Universitatea din București. Din 1985 locuiește și lucrează în Grecia. Din 1993 - membru al Corpului Didactic Auxiliar al Universității din Atena. A predat în cadrul Programului de Masterat în Traducere și Teoria Traducerii, al Facultății de Litere și Filosofie al Universității din Atena. În septembrie 2003 a ocupat prin concurs postul de Literatură Hispanică la Facultatea de Filosofie a Universității din Salonic, unde s-a încorporat începând cu anul academic 2004-2005. Actualmente are gradul de profesor asociat.

Membru al Uniunii Scriitorilor din România și al Societății Scriitorilor Greci, al Societății Elene de Literatură Generală și Comparată, membru fondator (și vicepreședinte) al Societății Hispaniștilor Greci, membru al Asociației Internaționale a Hispaniștilor și al Societății Cervantine.

Decorat de Statul spaniol cu Ordinul Meritului Civil, gradul „Encomienda”.

Cărți publicate (critică literară): *Triptic neoeleenic. Cavaftis, Seferis, Sikelianós* (în greacă), Atena, ed. Hexantas, 1979; *Forma și deschidere* (în română), București, ed. Eminescu, 1980 (Premiul Uniunii Scriitorilor din România, 1981); *Suprerealism și «suprerealism»*. *Grecia, România, țările hispanice* (în română și greacă: Timișoara, ed. Hestia, 1997 și Atena, ed. Polytypo, 1997); *El mundo de la nueva narrativa hispanoamericana* (în spaniolă), Quito, Casa de la Cultura Ecuatoriana, 1998; *Literatura hispanoamericana* (în greacă), Atena, ed. Dione, 1999; *Repere în zigzag* (în română), București, Editura Fundației Culturale Române, 2000; *Traductologie. 1. Teorie și Critică 2. Metodologia Traducerii* (în greacă), Atena, ed. Dione, 2004, *Gabriel García Márquez y su Reino de Macondo*, Madrid, ed. Sial 2008 (Premiul Internațional Sial pentru eseu).

Articole și studii de hispanică, românică, neoeleenică, literatură comparată și teoria traducerii publicate în România, Grecia, Franța, Spania și diverse țări hispanice.

Își scrie eseurile în română, greacă, spaniolă și franceză.

Traduce din: greacă, română, spaniolă,

franceză, portugheză, catalană și italiană; și spre română, greacă și spaniolă.

A tradus între alții din: *Odysseas Elytis* (în română și spaniolă); *Octavio Paz* (în română și greacă); *Paul Celan* - poemele românești (în greacă și spaniolă); *Gellu Naum* (în greacă și spaniolă) și *Nichita Stănescu* (în greacă).

Victor Ivanovic, premiat la Madrid

Interviu de Iulia Blaga

(fragmente)

Cât de important este pentru dumneavoastră acest premiu luat la Madrid?

Premiul „Sial de Ensayo 2007” a însemnat pentru mine deabușul editorial la cartea lui Gabriel García Márquez y su Reino de Macondo, în care investisem vreo 30 de ani de muncă (și care, în urma premierii, a văzut în fine lumina tiparului, la editura Sial din Madrid). Ceea ce nu-i puțin lucru, căci o asemenea lucrare nu e ușor de publicat: genul respectiv este „minoritar”, iar editorii, pe bună dreptate, se tem să riște fără o subvenție sau fără participarea autorului la cheltuielile de producție.

Care sunt liniile principale ale acestui eseu?

Are vreo 200 de pagini în versiunea-carte (format obișnuit; dacă nu mă înșel, în octavo) explorează „Regatul (sau ciclul) Macondo”, adică secțiunea din opera lui García Márquez în care există aluzii, oricât de vagi, la miticul teritoriu Macondo și la mitica stirpe Buendía. Este vorba despre patru romane succinte, două extinse, o nuvelă și două volume de povestiri. Axul acestui ciclu este, bineînțeles, „O sută de ani de singurătate”; în timpul auctorial, e vorba de 26 de ani, în speță de la „La hojarasca” (1955), la „Crónica de una muerte anunciada” (1981). Abordarea mea este în principal una de tip tematic și naratologic, „asezonată” cu semiotica, psihanaliza etc.

Cum se face că dumneavoastră, hispanist, locuiți din 1985 în Grecia, și nu într-o țară hispanică?

Locuiesc în Grecia grație a ceea ce grecii numesc palinnostesis, cuvânt foarte frumos care vine de la nostos, adică, în dialectul homeric, „întoarcerea eroilor supraviețuitori de la Troia” (de aici și nostalgia: „durerea” sau „jindul” – algos – după „întoarcere”). Juridic vorbind, statul elen face deosebirea între repatrierea celor născuți în Grecia și, la un moment dat, emigrați în străinătate și palinnostesis a grecilor etnici extrateritoriali. E cazul meu: mama a fost grecoaică (născută și ea în Româ-

nia), greacă mi-e limba maternă și am urmat cursurile unui liceu cu limbă de predare greacă (nr. 14 din București, găzduit într-o aripă a lui „Mihai Viteazul”). Iată de ce, când am emigrat – silit, ca aproape toată lumea din anii aceia cumpliți – am ales Grecia, o țară a cărei limbă o stăpâneam în gradul de proprietate (nu atât noțională cât afectivă) probabil cel mai înalt după română.

Reveniți aproape anual în România. Vă e greu să vă mișcați într-un spațiu cu atât de multe dimensiuni – elen, hispanic, românesc?

Legăturile mele cu România sunt strânse și nu văd de ce n-ar fi, din ‘90 încoace, de când țara noastră a devenit o țară normală (sau aproape), și în lumea globalizată în care trăim, unde naționalitatea și mai ales apartenența culturală (care mă interesează înfinit mai mult) nu mai sunt legate de teritorialitate. Nu mi-e defel greu în acest spațiu cu mai multe dimensiuni, mi-ar fi incomod să trăiesc într-unul simplificat, aplatizat, unidimensional. De pildă, în America Latină, unde din Mexic până în Țara de Foc se vorbește doar spaniolă, iar pe alocuri nu prea vezi nici măcar inscripții în alte limbi, această dominație exclusivă a limbii unice mă neliniștește. Apoi, nu uitați că generația mea și-a trăit bună parte din viața literalmente claustrată, fără altă posibilitate de evadare decât voiajele „autour de la chambre”. Acum, când putem (și cât mai putem), ne scoatem pârleala.

Aveți nostalgii românești?

Sigur, și de locuri care din fericire (mai) există, ca de pildă de șoselele nesfârșite străjuite de plopi, din Bărăgan, vara, la apus de soare sau de clipocitul apei pe unele brațe leneșe ale Dunării, dar și de oameni care, din nefericire, au început să se cam mute pe tărâmurii mai bune și mai pașnice, din ce în ce mai mulți, din ce în ce mai aproape de vârsta mea, astfel încât încep să mă simt un supraviețuitor.

Ați fost prieten cu Nichita Stănescu?

Nichita poseda o extraordinară carismă și o imensă vocație a prieteniei. Nevoia de a-l proteja pe acest gigant cu zâmbet de copil și cu o inimă largă cât stepa, ruskoie duse, moștenită, cum îi plăcea lui să spună, de la mama lui, cazacioaica din Novosibirsk.

Ați fost coleg cu Ioan Petru Culianu?

Am fost foarte apropiat, și în studentie, și după aceea (atât cât ne-a permis depărtarea fizică impusă de exil). N-am apucat să ne vedem după plecarea mea din țară, căci viața și cariera i-au fost atât de curând și de crud secerate de asasinatul de la Chicago. A fost cel mai strălucit intelectual român din generația noastră și un motiv de mândrie pentru noi toți.